

Mitä on veden perintö?

5. Näyttelyn tausta ja varhaiskasvatus

Tässä näyttelyssä tutustutaan Pohjois-Pohjanmaan alueen jokilaaksojen, järvien ja meren kulttuuriperintöön.

Maakunnasta löytyy useita merkittäviä jokia, kuten Iijoki, Kalajoki, Kiiminkijoki, Oulujoki ja Pyhäjoki. Pohjois-Pohjanmaa on pääosin vähäjärvinen alue. Poikkeuksena on Kuusamo, jossa sijaitsevat Kitkajärvet (Yli- ja Ala-Kitkat). Oulujärvi, osittain Vaalan kunnan alueella, on Suomen viidenneksi suurin järvi. Maakunnan rannikkoseutu avautuu Perämerelle.

Useimmat kylät ja kaupungit on perustettu vesistöjen äärelle, ja asutus on muotoutunut kulkuyhteyksien mukaan. Kesällä vedet ovat toimineet väylänä veneille, kun taas talvella jäät ovat mahdollistaneet matkustamisen reellä.

Kaupunkien satamista valtamerilaivat ovat lähteneet purjehtimaan, kuljettaen mukanaan arvokkaita kauppatarvikkeita. Vesi on avannut reittinsä, luonut mahdollisuuksia kaupankäynnille ja muodostanut osan ihmisten toimeentulosta, erityisesti kalastuksen kautta.

Vesillä on myös rikas perinne tarinoiden ja kansanuskon hahmojen muodossa. Näyttelyn avulla lapset pääsevät tutustumaan Pohjois-Pohjanmaan alueen vesien kulttuuriperintöön äänien, sarjakuvien, tarinoiden, tehtävien ja visuaalisten elementtien avulla.

Näyttelyn pedagogisena lähdeaineistona on käytetty Oulun kaupungin varhaiskasvatuksen kulttuuriopasta. Näyttely mahdollistaa lapsen oman kulttuurisen toiminnan ja on osa kulttuuriperintökasvatusta. Veden perinnön teemat tutustuttavat 4-6-vuotiaat lapset oman kotiseutunsa ja alueensa kulttuuriperintöön leikin ja ihmettelyn avulla.

Veden perinnön äärellä

ALUEELLISEN MUSEOTYÖN
KIERTONÄYTTELY

Käyttäjälle

Olet lainannut Oulun museo- ja tiedekeskukseen kuuluvan Pohjois-Pohjanmaan museon "Veden perinnön äärellä" -alueellisen kiertonäyttelyn. Pedagogisena kohderyhmänä ovat 4-6-vuotiaat lapset ja näyttely liittyy kulttuuriperintökasvatukseen.

Näyttelyä voidaan hyödyntää päiväkodeissa, kirjastoissa, kulttuuripaikoissa ja kotiseutumuseoissa. Pohjois-Pohjanmaan museo on tuottanut osan näyttelyn tehtäväsivällöistä: arvausäännet ja keppinukeilla toteutettavan draamaosuuden. Toivomme, että materiaalit tarjoavat virikkeitä omien tehtävien keksimiseen ja, että pystymme tarjoamaan kokonaisuuden, jonka voi liittää myös muihin varhaiskasvatuksen sisältöihin.

1. Näyttelyn pystytys

Näyttelyn rakenteena toimii kaappi, jonka pohjassa on pyörät helpottamaan liikuttamista tilan sisällä. Kaapin ovet avaamalla paljastuu dioraama. Yläosan laatikosta löydät ohjaajan ohjeistuksen tehtäviin ja palautteenantamiseen, äänipaneelin ja näyttelyn keppinuket.

Äänimaailman ja arvausäänten hyödyntämiseen tarvitaan verkkovirtaa. Lisäohjeistus äänien käyttöönotosta löytyy tämän esitteen kohdasta 4.

2. Kaapin yläosassa olevan laatikon sisältö

Keppinuket, tarinakortit ja draamaosuus

Näyttelyssä esitellään yhdeksän keppinukkea, jotka liittyvät veden kulttuuriperintöön. Nuket on valittu näyttelyyn etätyöpajojen tulosten perusteella. Etätyöpajoissa Pohjois-Pohjanmaan kotiseutu-, museo- ja kulttuuriaktivitit ovat yhdessä kanssamme pohtineet veteen liittyviä tarinoita ja henkilöitä, ottaen huomioon oman kuntansa lähtökohdat.

Keppinuket ovat: Iijoen tukinuittaja, Kiveksen rosvo, Kitkan viisas eli neulamukku, Merijärven pyykkäri-Maija, Purjelaivan merikapteeni, Muhoksen jättiläinen, näkki, Taivalkosken joki-Jussi ja Liisa eli tyttö keltaiset kumpparit jalassa.

Kaapin yläosan laatikosta löydät nukkeihin liittyvät tarinakortit, joiden avulla voitte tutustua niiden hahmoihin. Nukkeihin saa koskea ja niillä voi vapaasti leikkiä. Erillinen ohjeistus draamaosuuden järjestämiseen löytyy myös kaapin yläosan laatikosta.

Tarina luettavaksi

Laatikosta löydät veden perintöön liittyvän tarinan, joka tarkoitettu ryhmälle ääneen luettavaksi. Kaapin ovien sarjakuvat ja dioraama muodostavat sen visuaalisen sisällön. Voit halutessasi näyttää lapsille sarjakuvaa samalla kun luet kertomusta ääneen. Halutessanne voitte myös kuunnella tarinan äänipaneelin numerosta yksi.

3. Sarjakuvat ja dioraama

Dioraamassa on kuvattuna joki. Joessa on rapuja, kaloja, kasvillisuutta, raakkuja eli jokihelmi-simpukoita, uistimia ja lohivato. Taustakuvassa kuohuu Muhoksen Pyhäkoski. Vasemman- ja oikeanpuoleisissa ovissa on kummassakin neljä sarjakuvaruutua. Sarjakuvissa seikkailee keltamekkoinen tyttö, joka aloittaa matkansa maaseudulta järven rannalta kalastaja tarkkaillen. Tyttö jatkaa kulkuaan pitkin joen vartta ja kävelee peltojen halki kaupunkiin, jonka laidalla kohtaa meren. Aikaisemmin, ennen kuin maa on kuivattu, pellon paikalla oli joenpohja. Matkallaan tyttö kohtaa monia veteen liittyviä elementtejä, kuten kalastajia, veneitä, pyykinpesijän ja purjelaivan.

4. Äänipaneelin käyttäminen ja ääninapit

Käyttääksesi äänipaneelia sinun tulee kytkeä musta pistokejohto verkkovirtaan. Virtakytkin on kaapin kyljessä. Kaapin yläosassa on pienet kaiuttimet, joiden kautta äänet kuuluvat.

Näyttelyssä on mukana 10 jollakin lailla veteen tai vesistöihin liittyvää ääntä. Ohjauspaneelistä löydät napit ja numerot 1-10. Numerot 2-9 ovat veteen liittyviä arvausääniä joita voit soittaa lapsille.

Näyttelyn tarina on kuunneltavissa napista numero 1. Jos haluat käyttää näyttelyyn tutustuessa taustaaääntä, paina nappia 2, josta löytyy aaltojen ääni. Stop-napista (nappi 10) voit pysäyttää kuunneltavan äänen.

ÄÄNINAPIT

1. Tarina
2. Aallot
3. Lokki - laivan tai veden äärellä kirkuva lintu
4. Soutaminen veneellä - aivot liikkuvat hankaimissa ja osuvat veteen
5. Sade
6. Kalan hyppy - kala hyppää vedestä ilmaan ja loiskahtaa takaisin veteen
7. Sumutorvi - laiva lähestyy majakkaa tai kaupungin satamaa
8. Puro
9. Ukkonen
10. Stop-nappi eli äänen pysäytys

Mukavia leikkihetkiä toivottaa

Johanna Latvamäki
vastuumuseotutkija

Pohjois-Pohjanmaan museo

044 703 7162 | johanna.latvamaki@ouka.fi